

Onderwerp: Effecten impactstudie aardbevingen Delfzijl
Voor: College Delfzijl
Datum: versie 3.0 12 april 2015
Van: 5.1.2e

Inleiding

De provincie Groningen heeft het adviesbureau Van Rossum een onderzoek (Technische Impactanalyse) laten doen naar de aardbevingsbestendigheid van vijf voorbeeldobjecten in de regio die daarvoor zijn getoetst op de nieuwe, voorlopige en nog vast te stellen NPR richtlijn. Bij het traject van dit onderzoek waren de gemeenten in de aardbevingsregio bestuurlijk onvoldoende betrokken. Voor woningen is een dergelijke impactstudie al eerder verricht; de resultaten daarvan zijn basis voor de aanpak zoals nu de komende jaren zal worden uitgevoerd door het Centrum Veilig Wonen.

In het rapport wordt op dit moment geconcludeerd dat een zeer groot aantal gebouwen niet voldoen aan de voorlopige NPR richtlijn en dat meer dan 100.000 gebouwen versterkt zullen moeten worden op basis van deze voorlopige richtlijn. De conclusies worden uiterlijk 17 april publiek gemaakt via de Provinciale Staten.

Communicatief is er echter wel een probleem. Het bekend maken van deze conclusies kan verstrekken gevolgen hebben die met name tot uiting komen in de gemeenten. Mogelijk verschilt de impact van het rapport per gemeente. De Vennenflat is een van de onderzoeksobjecten uit het onderzoek. Wij verwachten daardoor een groot gevoel van onveiligheid van inwoners bij de Vennenflat als gevolg van de conclusies bij hoge appartementsgebouwen. (vluchtgedrag: ik wil per direct weg uit mijn huis) en sociale onrust. Delfzijl is echter niet de enige gemeente met dit soort hoogbouw (oa. Groningen, Hoogezand, Winschoten).

Het is duidelijk dat zo spoedig mogelijk een risiconormering moet worden uitgewerkt zodat duidelijk wordt wat te doen bij gebouwen die niet aan de NPR voldoen. Op dit moment heeft de minister aangegeven een acuut veiligheidsrisico te zien bij 1:1000. De voorlopige NPR hanteert een grens van 1:100.000.

Wie is aan zet?

De Overheidsdienst Groningen zou de meest aangewezen partij zijn om dit soort trajecten in de regio te initiëren en te begeleiden. Ook dan blijven college en raad bestuurlijk verantwoordelijk voor de uitvoering. De Overheidsdienst Groningen Kwartiermaker en Nationaal Coördinator bevinden zich echter nog niet in die positie. En daarmee dwingt het rapport de gemeente om, vooruitlopend op het publiek maken van de conclusies, nu voortvarend zelf lokale handelingsperspectieven te ontwikkelen die gelijktijdig met de conclusies verteld kunnen worden.

Omdat dit probleem voor de gehele regio geldt is het verstandig wel te handelen alsof er een Overheidsdienst Groningen zou zijn en de handelingsperspectieven in de regio minimaal op elkaar af te stemmen, zo niet gelijk te trekken voor zover dat mogelijk is binnen de specifieke situaties die elke gemeente kent. Daarom is overleg en afstemming over de handelingsperspectieven al gestart.

Onze burgemeester draagt vanuit "Veiligheid" echter de lokale bestuurlijke verantwoordelijkheid en zal zijn eigen afweging voor vervolgacties moeten maken. Nu de feitelijke conclusies uit het rapport aan het eind van volgende week bekendgemaakt worden heeft Delfzijl daarom een aantal handelingsperspectieven geschetst evenals een eerste aanzet tot een stappenplan. (Zie bijlage). Per categorie objecten moet op korte termijn de handelingsvariant verder uitgewerkt worden.

Waar gaat het om in Delfzijl?

Een van de onderzochte objecten is de Vennenflat (hoog appartementsgebouw). Hiervan wordt op basis van de voorlopige NPR richtlijn geconstateerd dat deze flat nu niet voldoet aan de voorlopige NPR richtlijn (risico zit ver onder de 1:100.000). Het is niet duidelijk of het risico ook onder de

veiligheidsgrens van de minister zit (1:1000). Het is wel duidelijk dat ingrijpende maatregelen nodig zijn om wel te voldoen aan de norm en dat het zonder maatregelen niet verantwoord is om inwoners in de flat te laten verblijven en dat dan vervangende woonruimte op termijn noodzakelijk zal zijn.

De conclusies betreffen echter hoge appartementengebouwen in het algemeen. Op dit moment zijn ook andere vormen van 'hoogbouw' in Delfzijl onderwerp van (andere) onderzoeken naar veiligheid. Het betreft o.a. Dijkzicht (zie eerdere brief Acantus) en de flats aan Borgweg. Deze onderzoekstrajecten hebben al publieke aandacht getrokken. Hoewel hier nog geen afgeronde onderzoeksresultaten beschikbaar zijn die zijn gebaseerd op de voorlopige NPR richtlijn, is de verwachting dat de reactie van de publieke opinie vergelijkbaar is met de veronderstelde reactie op de situatie rond de Vennenflat.

Nuancering

Enige nuancering is daarbij nog mogelijk; de huidige conclusies zijn gebaseerd op de huidige gaswinning. Halvering van de gaswinning leidt tot meer dan 50% daling van kans op risico's van overbelasting van de constructies. Hiermee wordt het aantal te slopen of te versterken gebouwen aanzienlijk verminderd evenals de doorlooptijd die nodig is om alle gebouwen te voorzien van noodzakelijke versterking. Op dit moment is er echter nog geen sprake van verdere vermindering van de gaswinning. Ook kan verandering van de zogenaamde pga-contouren (mate van grondversnelling met impact gebouwen en constructies) van invloed zijn op het aantal gebouwen dat preventief verstrekt moet worden. De verwachting is dat rond juni hierover nieuwe informatie komt. Als laatste wordt verwacht dat nieuwe voorlopige NPR voor de definitieve vaststelling in september nog neerwaarts zal worden bijgesteld.

Gelet op de nu bekende informatie lijkt het verstandig om voor Delfzijl minimaal de volgende 4 categorieën objecten mee te nemen in de handelingsperspectieven:

1. Vennenflat (appartementengebouw)	86 eenheden	70 bewoners
2. Overige hoogbouw wonen	... eenheden bewoners
3. Zakelijke hoogbouw	... eenheden gebruikers
4. Alle 18 flats (3-5 verdiepingen)	500 eenheden	750 bewoners

De volgorde van prioriteit is hier door ons gebaseerd op het uitgangspunt dat de hoogte en functie van een gebouw de impact van een aardbeving bepaalt. Dit uitgangspunt zullen we afstemmen met andere gemeenten waar hoogbouw een rol speelt. Een specifieke gedetailleerde lijst van al onze hoogbouw (3 of meer verdiepingen) zal volgende week beschikbaar zijn. Wij zullen in de prioritering voor onze gemeente een aantal specifieke hoogbouwobjecten (zoals op dit moment de Borgweg) meenemen. Daarbij gaat het niet alleen om de inwoners maar ook om de veiligheid in de directe omgeving (impact neerkomen van gebouw).

De conclusies van het rapport hebben ook mogelijke "uitstralingseffecten" op het veiligheidsgevoel van andere "grottere" objecten die nog niet in huidige onderzoeken zijn meegenomen zoals flats van 3-5 verdiepingen, kerken, torens, verzorgingstehuizen en kantoren.

Het rapport van Van Rossum verwijst ook naar onderzochte woningen in Eemsmond die onveilig zijn. Ook deze conclusies zouden kunnen leiden tot onrust in Delfzijl voor vergelijkbare woningen. In het besef dat voor woningen al een impact studie is gedaan en dat het CVW op basis daarvan een uitvoeringsplan opstelt kiezen wij op dit moment en gedwongen door het korte tijdspad voor de hiervoor aangegeven prioritering.

Rollen en verantwoordelijkheden college

Het college van Delfzijl is verantwoordelijk voor onze inwoners en wij onderkennen de potentiële ernst van de conclusies van het rapport evenals de verantwoordelijkheden van andere partijen en partners in dit dossier. Wij zien voor de gemeente een regisserende en stimulerende rol. Dat betekent voor ons:

- Acuu in informeren van partijen en belanghebbenden.
- Acuu en samen met andere partijen inventariseren van de noodzakelijke maatregelen.
- Stimuleren dat vervolgonderzoeken met de nodige spoed worden uitgezet.

- Stimuleren dat noodzakelijke vervolgmaatregelen zonder vertraging worden uitgevoerd.
- Zorgen voor met name de begeleiding en opvang van bewoners en zorg voor het beschikbaar zijn van vervangende huisvesting indien nodig. Dat hoeven we niet zelf te doen maar we moeten het "laten organiseren".
- Organiseren van een goede organisatie en werkstructuur in dit dossier;

Al dan niet via een nog niet operationele geformaliseerde Overheidsdienst Groningen wil het college zorgen voor een sterke betrokkenheid bij de huidige situatie van in ieder geval:

- Rijk, Ministerie EZ , Vrom-inspectie, ministerie van Openbare Orde en veiligheid.
- Meer specifiek gezien de impact het Kabinet en de Staten Generaal.
- Provincie en specifiek de CdK;
- De G12 gemeenten.

Aansprakelijkheid en eigenaarschap in Delfzijl.

De NAM is in eerste instantie verantwoordelijk voor schade en preventie. Het CVW heeft hier een uitvoerende rol. De rol van de gemeente in deze is verschillend. Voor de Vennenflat zijn wij eigenaar van het commerciële vastgoed van de Vennenflat en is Acantus eigenaar van de 86 eenheden. Voor de Vennenflat geldt dat hier al een traject is ingezet (leeg per 1 januari 2018) dat mogelijk versneld moet worden. Voor de overige objecten zijn veelal andere partijen (verhuurders en particuliere eigenaren) eerst verantwoordelijk. Wij gaan na akkoord college met deze partijen in gesprek over de handelingsperspectieven.

Communicatie

Voor het communicatietraject geldt dat al intensief overleg gestart is met de provincie en de gemeenten waaronder Groningen, Loppersum en Bedum. Er wordt gewerkt aan een gezamenlijk communicatieadvies voor de colleges.

Voorstel voor de kernboodschap is: nieuw onderzoek maakt beeld versterkingsopgave voor de regio completer. Uitbreiding met hoogbouw. Nu blijkt dat de opgave niet 90.000 woningen bedraagt maar 150.000. Gemeenten dringen bij minister aan op snelle risicoanalyse en -normering

Een verder lokaal uitgewerkt communicatiestappenplan per doelgroep zal komende week worden uitgewerkt zodat dit vrijdag direct actief kan worden.

De handelingsperspectieven

De voorgestelde handelingsperspectieven voor Delfzijl per objectcategorie zijn:

1. *De Vennenflat. Directe actie.*
Omdat de Vennenflat genoemd wordt in het rapport en omdat er daarmee al feitelijk onderzoek is gedaan naar de constructie moet bepaald worden of bouwkundige versterkingsmaatregelen nog gewenst zijn of dat in overleg met Acantus op termijn naar vervangende woonruimten gezocht gaat worden. Deze zeer specifieke aanpak voor de Vennenflat is dan een versnellingstraject van de al voorgenomen sloop (uiterlijk januari 2019) en de afspraken en communicatie die voor dat traject al gemaakt zijn. Voorbereidingen voor een versnelling van dit traject kunnen volgende week al ingezet worden. Daarnaast moet volgende week een impactanalyse van de directe omgeving gemaakt worden.
2. *Overige hoogbouw wonen. Onderzoek (bouwkundig en impact omgeving).*
In overleg met verhuurders/eigenaren onderzoek voor deze objecten inzetten en op basis van uitkomsten vervolgacties (impactanalyse omgeving, uithuizen, versterken, slopen) inzetten. Onderzoek naar fundering en constructies moet uitwijzen of bouwkundig versterken mogelijk is cq gewenst is of dat naar vervangende woonruimten gezocht moet worden. NB: Sommige

flats bevinden zich binnen de contouren van het aardbevingsgebied, andere liggen daarbuiten.

3. *Zakelijke hoogbouw. Onderzoek (bouwkundig en impact omgeving).* In overleg met eigenaren onderzoek voor deze objecten laten inzetten en op basis van uitkomsten vervolgacties (impactanalyse omgeving, versterken, slopen) inzetten. Onderzoek naar fundering en constructies moet uitwijzen of bouwkundig versterken mogelijk is cq gewenst is of dat naar vervangende ruimten gezocht moet worden..
4. *Flats 3-5 verdiepingen. Onderzoek (bouwkundig en impact omgeving).* In overleg met verhuurders/eigenaren onderzoek voor deze objecten inzetten en op basis van uitkomsten vervolgacties (impactanalyse omgeving, uithuizen, versterken, slopen) inzetten. Over dit soort flats worden in het onderzoek geen directe uitspraken gedaan. Onderzoek naar fundering en constructies moet uitwijzen of bouwkundig versterken mogelijk is cq gewenst is of dat naar vervangende woonruimten gezocht moet worden. NB: Sommige flats bevinden zich binnen de contouren van het aardbevingsgebied, andere liggen daarbuiten.

NB: In alle gevallen moet nu al een communicatietraject worden voorbereid en moet het organiseren van opvang en begeleiding van de maatschappelijke onrust geregeld worden.

Aandachtspunten en overwegingen

1. Bestuurlijk akkoord Delfzijl is zsm nodig om stappen te kunnen nemen in onze lokale voorbereiding. Dit omdat wij dan met een kleine projectgroep in gesprek moeten met een aantal partijen om de voorbereidingen te kunnen treffen voor deze scenario's. Hiermee neemt echter de kans op bekendwording toe. Geheimhouding opgelegd door college lijkt een oplossing?
2. De gedachte is dat dit probleem en de reikwijdte hiervan lijkt op een GRIP 4 situatie zoals ook een bezoek van de koning bekeken zou worden (bovengemeentelijk). Een dergelijk aanpak heeft als voordeel dat alles vanuit 1 hand gestuurd gaat worden (minder ruis) en er enige ervaring is met dit soort calamiteiten. Waarschijnlijk zijn bijzondere juridische en financiële maatregelen nodig. Betrokkenheid van rijk en provincie wordt daarmee noodzakelijk. Een GRIP 4 aanpak vergroot misschien de mogelijkheden?
3. Afstemming met stad en andere gemeenten met Hoogbouw over de handelingsperspectieven en de specifieke situatie van de Vennenflat is noodzakelijk.
4. Bestuurlijke druk op het rijk voor versneld gereed komen van een risiconormering is noodzakelijk.
5. Het is de vraag of er voldoende onderzoekcapaciteit op korte termijn beschikbaar is.
6. In het verlengde van de conclusies van het onderzoek verwachten wij ook extra aandacht en publiek onrust rondom het Chemiepark. Hiervan zijn nog steeds geen onderzoeksresultaten bekend. Hier moet ook een handelingsstrategie en communicatietraject voor opgezet worden zodat antwoord op vragen gegeven kan worden.
7. Partijen waar wij begin volgende week in de voorbereidingsfase mee om tafel moeten zijn: VR, NAM, CVW, WODEAL, Accantus, SBE, EZ, provincie.
Ter bespreking:
 - Aanpak 4 groepen objecten
 - Noodzaak aanpak "uitstralingseffecten"
 - Bouwkundig onderzoek en de omgevingsimpact bij aardbevingen bij deze 4 groepen objecten.
 - Mogelijkheden en organisatie voor vervangende huisvesting
 - Afspraken over communicatietrajecten

Bijlage

Actiepunten volgende week

Deze actiepuntenlijst is opgesteld als eerste aanzet tot stappenplan volgende week en verder .

1e snelle actie: Niet wachten tot uitkomst rapport er ligt maar reeds in week 13 / 4 verbinding zoeken en vertrouwelijk overleg over vervolgstappen (notitie RB, actiepuntenlijst) zoeken met deze overheden.

Doel: a. Partij verantwoordelijkheid laten nemen / verantwoordelijkheid delen, ter afstemming

b. Partij in positie brengen;

c. strategie delen, acties afstemmen enz.

2e snelle actie d. overlegstructuur bespreken en besluit over laten nemen;

Meer gedetailleerd naar de sporen

Ad Spoor begeleiden angstgevoelens en gevoelens van onveiligheid.

De angstfactor kan grote omvang aannemen. Terecht of onterecht.

- Mensen moeten hun gevoelens kunnen uiten / kwijt kunnen. Wie vangt dit op? Waar?
- Is hiervoor een GRIP 4 nodig? Ja, dan organiseren.
- Is er vanuit dit perspectief acuut vervangende woonruimte nodig? Zo ja, inzetten op alternatieve huisvesting. Nader uitwerken. Wat is beschikbaar, hoe krijgen we het beschikbaar, wie draagt financieel het risico enz.
- Zijn er aanvullende bijeenkomsten nodig (zie communicatieparagraaf in ontwikkeling)

De verdiepingsslag op het werkelijke bouwkundige probleem organiseren.

Onderscheid maken tussen hoogbouw algemeen zoals bedoeld in het rapport en specifieke hoogbouwlocaties die in het rapport feitelijk als onveilig worden aangemerkt.

Als onveilig aangemerkt hoogbouwlocaties zoals Vennenflat.

Onveiligheidsgevoelens zijn hier naar verwachting niet meer goed te onderdrukken. Als bestuur dat ook niet proberen te doen, maar begeleiden van het vervolg op de volgende wijze:

3e snelle actie: eigenaren betrekken (Vaak corporatie). Vertrouwelijk reeds in week 13/4.

Bewoners die direct willen vertrekken faciliteren. Met partners (eigenaren en overheden) hier een spoed traject op voorbereiden. Uiterlijk maand 2015-04.

Inventariseren vrij beschikbaar veilig alternatieve woonruimte.

4e snelle actie: Met NAM / EZ paralleltraject van overleg over financiële consequenties opstarten.

Vervolg bouwkundige studie uitzetten gericht op onderzoeksvragen:

1. is evacuatie acuut nodig?
2. Wat zijn alternatieve bouwkundige opties, vervroegde sloop inclusief?
3. Met NAM / EZ afstemmen wie opdracht geeft tot deze studie, anders zelf verantwoordelijkheid nemen met eigenaren.

Overige Hoogbouw, niet reeds specifiek onderzocht.

Eigenaren betrekken (Vaak corporatie).

Bepalen wie opdrachtgever is van dit onderzoek.

Met NAM / EZ paralleltraject van overleg over financiële consequenties opstarten.

In algemene zin bouwkundig vervolgonderzoek, Quick scan laten onderzoeken.

Onderzoeksvragen:

1. Is er acuut gevaar;
2. Is er noodzaak tot evacuatie;
3. Wat zijn anders de noodzakelijk te nemen veiligheidsmaatregelen c.a.;

De impact van het onderzoek op andere gebouwen en bouwwerken;

We kunnen er op wachten dat er onrust ontstaat binnen (en vanwege) andere functies dan wonen.

Meer in het bijzonder:

- Chemiepark. Ook daar staat hoogbouw en daar kleven ook andere consequenties voort de volksgezondheid aan;
- Andere (niet-) woongebouwen, zoals kantoren, woonzorginstellingen (Julsingatehuis e.a.).

Met de eigenaren moeten gesprekken worden aangegaan in de lijn zoals beschreven onder Overige hoogbouw.

Her maatschappelijk veld moet worden aangehaakt bij de noodzakelijke vervolgonderzoeken enz., zoals hiervoor beschreven onder Overige Hoogbouw.

Aandachtspunten aldus in elk geval:

Inventarisatie panden,

Betrekken eigenaren;

Betrekken overheden

Afstemming NAM / EZ over onderzoeken

Uitzetten bouwkundige onderzoeken.